

PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NIEDOBOROWI WODY NA LATA 2021-2027 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (PROGRAM ROZWOJU RETENCJI)

- 1) Program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) będzie **pierwszym dokumentem o charakterze strategicznym kompleksowo omawiającym możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej**. Program ten będzie komplementarny względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej – planów gospodarowania wodami, planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planów przeciwdziałania skutkom suszy oraz planów utrzymania wód, a działania w nim zawarte będą uzupełniały zadania wynikające z tych dokumentów.
- 2) Główny cel Programu został podzielony na trzy priorytety. Pierwszym jest wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej. Kolejnym priorytetem jest stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych. Niemniej istotne jest wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencionowania i oszczędzania wody. Działania wskazane w Programie uwzględniać będą wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę - dużą, małą i mikroretencję oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną.
- 3) Realizacja działań ujętych w PPNW pozwoli na wzmocnienie i utrzymanie zasobów wodnych kraju w wielkości pozwalającej na zaspokojenie potrzeb społeczeństwa i gospodarki, mając na uwadze stan środowiska naturalnego. Wdrożenie działań wskazanych w PPNW przyczyni się także znacząco do zwiększenia stopnia adaptacji do zmian klimatu gospodarki wodnej oraz, pośrednio, użytkowników wód.
- 4) Celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest **zebranie w jednym dokumencie wszystkich działań służących zwiększeniu retencji wodnej**, nie tylko tych realizowanych przez MGMiZŚ oraz PGW WP.
- 5) W realizację działań, które będą zawarte w PRR, na różnym poziomie i w różnym stopniu, mogą być zaangażowane m.in.:
 - organy administracji rządowej (MGMiZŚ, MRiRW, MŚ),
 - organy administracji samorządowej,
 - inne podmioty państwowe (PGW WP i Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe),
 - **spółki wodne,**
 - **rolnicy,**
 - organizacje pozarządowe.
- 6) Pierwszy etap prac nad PPNW stanowiło opracowanie Założeń do Programu, przyjmowanych uchwałą Rady Ministrów. (Założenia stanowią załącznik do projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.)
- 7) Następnie przygotowany zostanie Program przeciwdziałania niedoborowi wody, który poddany zostanie konsultacjom społecznym oraz przeprowadzona zostanie dla niego strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Sam Program także będzie przyjmowany uchwałą Rady Ministrów. Zakończenie prac nad PPNW planowane jest w IV kwartale 2020 / I kwartale 2021 r.
- 8) W załączniku nr 1 do Założeń przedstawiony jest **„Wykaz inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód.”** Zawiera on **94 inwestycje**, na łączną kwotę **ponad 10 mld zł**. Około 25% zadań w większości stanowią inwestycje polegające na budowie i rewitalizacji zbiorników wodnych. Reszta zadań dotyczy realizacji jazów czy retencji korytovej, jeziorowej czy dolinowej. Inwestycje są planowane do realizacji w latach 2019 – 2027 przez poszczególne RZGW (część jest już rozpoczęta). Około połowa z ww. inwestycji została uwzględniona w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planach zarządzania ryzykiem powodziowym.
- 9) Uzupełnieniem inwestycji realizowanych przez PGW WP będą działania z zakresu małej retencji i mikroretencji, retencji krajobrazowej i glebowej. W zakresie **obszarów rolniczych** będą to działania obejmujące:

- realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;
- promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;
- realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;
- realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających;
- tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych.

Oprócz tego w Programie zaplanowane są m.in. działania z zakresu renaturyzacji rzek i ekosystemów mokradłowych, dedykowane obszarom leśnym (realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych, zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów) oraz terenom miejskim (wdrożenie Miejskich Planów adaptacji i realizację innych działań służących retencji na obszarach miejskich).

- 10) W wyniku uwzględnienia uwag marszałków województw oraz wojewodów do Założeń został dodany **załącznik nr 2 – „Wykaz inwestycji zgłoszonych w ramach opiniowania projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia "Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030"”**. Zawiera on **67 propozycji inwestycji**, w większości zbiorników retencyjnych, do uwzględnienia w ramach prac nad PRR. Inwestycje zgłoszili:

- Marszałek województwa podkarpackiego (27 zadań);
- Marszałek województwa świętokrzyskiego (2 zadania);
- Marszałek województwa łódzkiego (3 zadania);
- Wojewoda lubelski (1 zadanie);
- Wojewoda opolski (2 zadania)
- Wojewoda kujawsko-pomorski (32 zadania).

FINANSOWANIE:

- 11) **Potencjalne źródła finansowania zadań PRR:**

- **fundusze europejskie perspektywy finansowej 2021-2027,**
- pożyczki lub kredyty udzielone przez międzynarodowe instytucje finansowe: Bank Światowy, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Inwestycyjny,
- budżet państwa,
- budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet innych jednostek państwowych (PGW WP, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe),
- NFOŚiGW i WFOŚiGW
- partnerstwo publiczno- prywatne.

- 12) Część zadań, które zostały zaproponowane do uwzględnienia w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, a na których realizacja została już rozpoczęta, jest finansowanych ze środków funduszy europejskich perspektywy finansowej 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020, RPO 2014-2020) lub budżetu PGW WP.

- 13) Opracowanie dokumentu – Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oraz przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu planowane jest do dofinansowania ze środków POIiŚ 2014-2020, a działania informacyjno-promocyjne towarzyszące dokumentowi ze środków NFOŚiGW.

PROCES LEGISLACYJNY:

- 14) W dniach 11-24.06.2019 r. zostały przeprowadzone uzgodnienia międzyresortowe, opiniowanie oraz konsultacje publiczne projektu uchwały. Projekt Założeń został poddany szerokim konsultacjom publicznym. **Został przesłany m.in. do Krajowej Rady Izb Rolniczych, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Związku Gmin Wiejskich RP, Krajowego Forum Spółek Wodnych, Polskiego Stowarzyszenia Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP” oraz Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego. W ramach uzgodnień międzyresortowych uwagi do projektu uchwały zgłoszili Minister Finansów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Środowiska, Minister Inwestycji i Rozwoju, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi i**

Prezes Rządowego Centrum Legislacji. W sumie w ramach procesu opiniowania i konsultacji publicznych zgłoszono 153 uwag i opinii.

15) **Rada Ministrów przyjęła projekt uchwały w dniu 10 września 2019 r.**

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy (PPSS) a Program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW):

PPSS, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy - Prawo wodne, zawiera „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”. Nie zawiera on konkretnych działań, z podaną lokalizacją, tylko listę rodzajów/ kategorii działań. PPNW będzie zawierał konkretne listy działań odniesione do lokalizacji, a tam gdzie to nie będzie możliwe (w przypadku działań o charakterze rozproszonym) do regionu wodnego.

PPNW będzie zawierał wszystkie działania służące zwiększaniu retencji, także te realizowane przez inne resorty, JST czy organizacje pozarządowe.

PPNW będzie uwzględniał działania realizowane w ramach innych planów i programów, jeżeli służą one także zwiększeniu retencji.